

REPUBLIKA SLOVENIJA
DRŽAVNI SVET

Komisija za kulturo, znanost, šolstvo in šport

Številka: 080-01/13-5 EPA 1422-VI
Ljubljana, 30. 9. 2013

Komisija Državnega sveta za kulturo, znanost, šolstvo in šport je na podlagi 20. člena Poslovnika Državnega sveta (Uradni list RS, št. 70/08, 73/09 in 101/10) sprejela

M n e n j e

**k Predlogu zakona o spremembi in dopolnitvi
Zakona o verski svobodi (ZVS-A) – skrajšani postopek**

Komisija Državnega sveta za kulturo, znanost, šolstvo in šport je na 7. seji 25. 9. 2013 obravnavala Predlog zakona o spremembi in dopolnitvi Zakona o verski svobodi, ki ga je v obravnavo Državnemu zboru predložila Vlada Republike Slovenije.

Predlog zakona na novo opredeljuje pogoje za registracijo cerkve in drugih verskih skupnosti. Predlog zakona naj bi odpravil pravno praznino in smiselno uredil pogoje za registracijo in se s tem uskladil z odločbo Ustavnega sodišča. Ustavno sodišče je z odločbo 15. 4. 2010 razveljavilo prvi odstavek 13. člena, ki je kot pogoj za registracijo verske skupnosti določal najmanj 100 polnoletnih članov in delovanje v Republiki Sloveniji najmanj zadnjih deset let. Zahtevo za začetek postopka za oceno ustavnosti in zakonitosti Zakona o verski svobodi (Ur.l. RS, št. 14/2007, Ur.l. RS, št. 46/2010, Odl.US: U-I-92/07-23, 40/2012-ZUJF) je na svoji 52. seji 21. 3. 2007 sprejel Državni svet, potem ko je Državni zbor po odločilnem vetu Državnega sveta ponovno potrdil zakon.

Komisija ugotavlja, da je Ustavno sodišče z razveljavitvijo 1. odstavka 13. člena zakona zakonodajalcu omogočilo, da sprejme ustavno skladno ureditev meril za registracijo, ki je nujna zaradi uresničevanja človekove pravice verskih skupnosti do pridobitve pravne osebnosti kot integralnega dela svobodnega delovanja verskih skupnosti v okviru svobode združevanja. Od učinkovanja posameznega pogoja za registracijo in uresničevanja te človekove pravice pa je odvisno, ali še pomeni urejanje načina njenega uresničevanja ali je to že poseg vanjo.

Predlog zakona uvaja pogoj najmanj desetih polnoletnih članov za registracijo cerkve ali druge verske skupnosti. Ustavno sodišče sicer dopušča določitev najmanjšega števila kot načina za uresničevanje navedene človekove pravice, vendar zelo visok prag že pomeni poseg vanjo, ki pa je ustavno dopusten le, če prestane t. i. strogi test sorazmernosti. Vendar pa je treba presoditi tudi, ali obstajajo razumni razlogi, na podlagi katerih bi bilo svobodno versko združevanje v obliki pravnega subjekta odvisno od pogoja števila članstva, ki bi bilo višje od pogojev pri drugih, splošnejših združevalnih oblikah.

Komisija ugotavlja, da Ustavno sodišče sugerira, da bi za uresničevanje posebnih pravic bila primerna tudi npr. dvostopenjska registracija: osnovna stopnja bi omogočila pridobitev pravne

osebnosti, višja stopnja, ki bi torej terjala izpolnjevanje določenih dodatnih kriterijev, pa tudi pridobitev dodatnih pravic. A opozarja, da mora zakonodajalec posebej upoštevati načelo nevtralnosti in načelo enakopravnosti verskih skupnosti tudi pri presoji, kateri so razumni in stvarno upravičeni kriteriji pri razlikovanju med verskimi skupnostmi, ki so lahko upravičene do pridobitve posebnih pravic oziroma do višje stopnje pri registraciji, in tistimi, ki niso.

Komisija ugotavlja, da predlagatelj zakona številčnega pogojevanja na najmanj deset polnoletnih članov za versko skupnost ne utemeljuje dovolj argumentirano oziroma ravna povsem arbitrarno, in opozarja, da se obenem sam zaveda, da je težko zagovarjati primernost kateregakoli števila, ki je večje od števila tri oziroma od prvega števila, ki že odraža skupino.

Komisija ugotavlja, da Republika Slovenija do leta 2007 ni poznala številčnega praga za registracijo verske skupnosti. Ob predlaganem številčnem pragu za registracijo verske skupnosti pa komisija opozarja, da velja upoštevati njihovo enakopravno primerljivost z društvi in združenji kot pravnimi osebami, ki za svojo ustanovitev kot pravne osebe potrebujejo najmanj tri člane.

Komisija tudi opozarja na problem veljavnosti zakona za nazaj, saj naj bi se po predlaganem 3. členu postopek, uveden pred veljavnostjo novega zakona, končal pod novimi pogoji, ker naj bi bil postopek registracije po sprejeti odločbi Ustavnega sodišča nedorečen. Komisija upoštevajoč 155. člen Ustave meni, da ni posebnega razloga za povratno učinkovanje nove zakonske rešitve, saj tega ne zahteva javna korist, hkrati pa se posega v pridobljeno pravico združevanja na podlagi svobode verskega prepričanja (41. člen Ustave). Zakon namreč ne podeljuje omenjene pravice, ampak predpisuje način njenega uresničevanja oziroma možnost uveljavljanja (15. člen Ustave). Veljavni zakon sicer ne določa natančnega števila članstva za registracijo, vendar je mogoče razumeti namen samega zakona, ki govori o verski skupnosti. Veljavni zakon namreč že sedaj omogoča registracijo verske skupnosti kot pravnega subjekta, saj pojem skupnosti že sam po sebi pomeni, da gre za skupino ljudi, večjo od števila dve.

* * *

Komisija je na podlagi svojih zgoraj obrazloženih ugotovitev oblikovala konkretno pripombo k predlogu zakona in matičnemu Odboru za kulturo predlaga, da jo povzame kot svoj amandma:

- v 1. členu se besedilo v prvem odstavku 13. člena "*če ima najmanj deset polnoletnih članov*" nadomesti z besedilom "***če ima najmanj tri polnoletne člane***".

Komisija predlaga, da se v nadaljevanju zakonodajnega postopka:

- ponovno preveri **ustreznost rešitve v 3. členu predlaganega zakona glede na 155. člen Ustave** (prepoved povratne veljave pravnih aktov) in

- kot **alternativno predvidi dvostopenjsko rešitev uresničevanja osnovne ustavne pravice**: osnovna stopnja bi verskim skupnostim omogočila pridobitev pravne subjektivitete, višja stopnja, ki bi zahtevala izpolnjevanje zakonsko določenih dodatnih kriterijev, pa tudi pridobitev dodatnih pravic.

* * *

Za poročevalca je določen predsednik komisije dr. Zoran Božič.

Damijana Zelnik, l.r.
sekretarka

Dr. Zoran Božič, l.r.
predsednik